

TELEGRAFUL ROMAN.

Telegrafulu iese de doua ori pe septemana: joi'a si Duminec'a. — Prenumeratiunea se face in Sabiu la espeditura foiei; pe afara la c. r. poste, cu bani gal'a, prin scrisori francate, adresate catre espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiu este pe anu 7. fl. v. a. ear' pe o jumetate de anu 3. fl. 50. Pentru celelalte parti ale Transilvaniei si pen-

Nr. 60. ANULU XII.

Sabiu, in 214 Augustu 1864.

tru provinciile din Monarchia pe unu ann 8 fl. era pe o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri straine pe anu 12 pe 1/2 anu. 6 fl. v. a.

Inseratele se platescu pentru inteia ora cu 7. cr. sirulu cu litero mici, pentru a doua ora cu 5 1/2 cr. s. pentru a trei'a repetire cu 3 1/2 cr. v. fa

Diet'a transsilvana.

Siedinti'a din 4/16 Iuliu 1864.

(Desbaterile asupr'a legi electorale.)

Dupa citirea protocolului in limb'a romana si dupa ce Dr. Ratiu pred'a petitiunile mai multoru comune magiario-romane dela graniti'a Moldaviei pentru stergerea tacselor de lazuitu, Vice-pres. Alduleanu, care duce presidiulu, pune la ordinea zilei propositiunea a trei'a reg. pentru conchiamarea, compunerea si activitatea dietei. Dupa ce se citeste operatulu comisiunei (comunicatu de noi nr. in 57, 58 si 59), in tote 3 limbile Obert ca refert. minoritatei ia cuventulu, pentu de a coment'a operatulu minoritatei, si purcediendu dela problem'a dietei: de a face o constitutiune nouape bas'a celei vechi, pervine la aksiom'a, ca spre a se manifest'a in ti'era vointi'a tuturor, representanti'a tiei trebuie sa fia o icona credincio'sa a totalitatei poporului; de aceea representanti'a cea adeverata va trebu'isafia o reprezentantia a tuturor intereselor, a tuturor claselor.

Cu unu cuventu pe candu majoritatea comitetului va numai anumite cercuri electorale, pe atunci minoritatea cerca a se face compunerea dietei dupa representatiunea intereselor. Si dupa ce Obert apoi citeste proiectulu minoritati' in limb'a germana si se decide, ca citirea roman'esca si ungr'esca pentru scurtarea timpului sa se treca: siedinti'a se ncheia.

Siedinti'a din 6/18 Iuliu.

(Desbaterile generale asupr'a legi electorale.)

Dupa citirea protocolului in limb'a magiara, Obert propune, a se face intrebarea pentru spriginirea votului minoritati', care se spriginesce. Gavriilu Manu vorbesce in contra operatului minoritatei, crediendu ca prin priimirea aceluia diet'a transsilvana s'aru degrada la starea dietelor germano-slavice. C. Schmidt purcede dela diet'a din an. 1781, care antai'a data a facutu o ordine dietala in Transilvani'a. Apoi tragendu o paralela intre operatulu majoritati' si alu majoritati', si espunendu, ca nici unulu nici altulu nu-lu multiamesce deplinu, mai cu s'ema pentruca nu vede in nici unulu asiguratulu dreptulu minoritati' dietale: de a se face in representatiuna catra Imperatulu, amintire si despre parerile si dorintiele ei, propune, ca raportulu comitetului sa se pred'e comitetului pentru impartirea tiei, care aducendu la consonantia proiectulu majoritati' si alu minoritati' si avendu inaintea ochiloru si impartirea cea noua a tiei sa elaboreze unu proiectu nou, si a dou'a, ca dupa decisiunea art. XI. din 1791 se ventileze intrebarea, ca cum si candu sa fia ertatu minoritati' in dieta, a se priimi si votulu ei cu motivare cu totu in representatiunea catra Imperatulu, si astfel a se aduce la p. n. cunoscintia. — Propunerea afla spriginire.

Koronc'a staruiesce, ca diet'a sa intre neamanatu in pertractarea meritoria a obiectului. Binder apera sistem'a representatiunei staturiloru; ear despre proprietarii mari dice, ca deca ei nu vinu la dieta, nici ca au lipsa de a fi reprezentati; apoi lauda class'a cetatieniloru ca factorulu celu mai insemnatu alu culturei.

Eppulu Fogaras i indamna diet'a a se pazi de ambe extremele: atatu de democratia, catu si de absolutismu; ear catu pentru pertractarea obiectului, crede, ca sa se pertracteze indata. Puscariu si Vlasi'a vorbescu pentru proiectulu comitetului si contra institutiuniloru din provinciile germano-slavice, si astfel in contra representatiunei intereselor; ear Br. Friedenfels, neaflandu mare diferentia intre votulu minoritati' si alu majoritati', se marginesce a face numai unele reflexiuni mai multoru antevorbitoru. De

altmintrea spriginesce institutulu regalistoru ca unu dreptu maiestaticu, n'are nimicu in contra ca sa se incepa desbateria indata, si spriginesce inca inainte propunerea lui C. Schmidt, ca la tota intemplantia minoritati' dietale sa i se pastreze dreptulu a-se lua si votulu ei la protocolu si a se aduce la cunoscintia Monarchului impreuna cu alu majoritati'

Cons. Iakob ca reprezentantele regimului staruiesce a se lua proiectulu la partractare neamanata.

Votarea pentru propunerea lui Schmidt si vorbirile finale ale referintiloru sa lasa pe siedinti'a urmatore.

Despre autonomi'a bisericei gr. or. din Austri'a.

(Continuare din n-rii. 58 si 59.)

2. Despre dieces'a Oradiei mari.

Se adeveresce in testu, cum ca dieces'a ac'est'a inca dintru inceputu curatu roman'esca a statu in vietia sub regele Ungariei Ladislau pre la an. 1069., si cumca dens'a de si in sot'a 15 a mai capetatu si coloni serbi pre bunurile brancovicene; totusi nu a incetatu si de aci inainte a fi sufragana Mitropoliei romanesci ortodoxe din Alb'a-Iuli'a pana la catastrofele sciute, cari suntu: infiintierea Ierarchiei serbesci in Carlovitiu, trecerea Mitropolitului romano-ortodocsu din Alb'a Iuli'a, apoi si a unei parti din dieces'a Oradiei-mari la unire cu biserica Romei.

Din o parte a romanesci diecese dela Oradea-mare si din desfiintiat'a in an. 1695. prin Ierarchi'a serb'esca diecesa a Ienopolei—iera roman'esca—si ac'est'a din tier'a „власка“ s'a nascutu apoi dieces'a Aradului.

3. Despre dieces'a metropolitana a Timisiorei si a Lipovei.

Temisiora si Lipova au fostu inca din vechime scaune de episcopate romanesci, intre cari celu d'antaiu cu titulu de metropolia.

Ac'esta titulu a re'nviatu in an. 1737, precumu se vede din urmatoriulu documentu suscrisu si siglatu de Patriarchulu Arsenie Ioanovicu: „Арсеніє Бжїєіє милостїєіє Свїатїа, Восточнїа, апостолекїа ієросолїмо-католїчкїа цєрквє православної Архїєпїскоп' Пекскїї, всемже сервлем' і волгаром' і всего Ілїрїка Патрїарх' і проч.— Іакоже от' Первопрестолнїков' і стїпна благочестїа нашєго Богопроповїєднїков' і влаженїа і вїєчнодостїнїа памїатї трона Ієєскєго влаженнїєі шїх' Патрїархов',— і мї тоїа владотатї і властї наслїєднїгї вївнє, поставїатї разлїчнїа чїнї і стєпєнї цєрквнїа etc. etc.

Елїко за предєсоров' нашїх' вївнїа о врїєтохотъ, сїє і въ кондїтъ посвїдѣтелствованно вїєт', да престол' Темїшварскїа і Лїповскїа Епархїї мїтрополїтскї іменъ єст', і предєсорї Господїна Нїколаїа Дїмїтрїєвїча ієтїннї Мїтрополїтї от' предєсоров' нашїх' вїша созтверждєннї, накомє основанїї і аз назїдаїє і властїє моєїє патрїаршєскоїє речєнна Господїна Нїколаїа Дїмїтрїєвїча за Мїтрополїта іменъєм' і поставїаєм' і созтверждаєм', да познан' вѣдет' от' всехъ за ієтїнна Мїтрополїта Темїшварскєго і Лїповскєго etc.— За волше вїєроїатїє і зкрѣплєнїє собственїоїє рѣкоїє нашєїє подпїсємъ і печатом назнамєнємъ. Данно вѣ Белградѣ 1737 года мєсєца Ноемврїа 17 днє (L. S.) Арсенїї Іоанновїч м. р. апої urmєза: рѣкоїє властнїоїє.“

Scriitoriulu acestui extractu nu se tinu aci strinsu de ortografi'a slaven'esca a originalului, din unic'a cauza, ca deca va fi sa se dea publicitatei acestu extractu, sa nu vina culegatoriulu de litere in perplexitate pentru slovele, cari tipograficele nostre nu le au.

Asiagara Patriarchulu Ars. Ioanovicu in an. 1737 pre Episcopulu Temisiorei—Lipovei Nicolaie Dimitrievic Pa denumitu si intaritu de Mitropolitu alu Temisiorei si alu Lipovei, seu mai dreptu dicendu a rennoitu si intaritu aceea ce a fostu si mai nainte in vietia; caci cuvintele de susu cele mai ba-

tătoare la ochi dau a pricepe : cum-ca predecesorii numitului Patriarchu incepundu in josu pâna la Arsenie Cernoviciu și mai nainte au aflatu toti scaunulu mitropolitanu in Temisióra deja in viétia; eara cele ce dîcu: ca predecesorii lui Dimitrievic au fostu denumiti și intariti dela predecesorii lui Ioanovicu, cuvintele acelea nu se potu reduce mai departe decâtu numai pâna la Cernoviciu (1690.), căci înainte de venirea primelor colonie (1438, 1481.) nu erá nici semintia de serbi, au de ierarchia serbésca in Banatu; iéra acele prime colonie asiediate pre marginele Banatului, dupa citatele date séu au avutu pre unulu din mai susu atinsii cinci episcopi antecernoviceni, care se pare a fi fostu celu din Bacî'a; séu au fostu pastoriți de episcopi români sufragani Mitropoliei romanesci pâna la infintiarea Ierarchiei serbesci (1690). Supremati'a ierarchica serbésca pâna atuncea, ba in fapta chiaru și pâna la 1720—22 in Banatu nu a fostu cunoscuta.— Dupa tóte aceste date și argumente e afara de tóta indoie'l'a, cumca originea Mitropoliei Temisiórei—Lipovei este romanésca și are a se reduce la cele mai carunte tempuri. Aflarea vechimei ei se pare a stá in legámentu cu cunóscerea istoriei episcopatului gr. orient. dela Cenade (Muresian'a) și a celui dela Severinu in specie a stralocárei resiedintiei loru și a capului politicu dintr'unu locu intr'altulu, și anume dela Cenade la Temisióra, care se va fi 'ntemplatu— déca nu mai înainte— de siguru pre la an. 1311, candu Regele Carolu I. Robert a radicatu cetatea Temisióra la rangulu de capitala a tierci (Dupa articolulu : „Zur Geschichte Banats, din Volks-und Haus-Kalender, Temesvar 1852.)

Fia fostu acést'a ori și candu, Episcopulu metropolitanu dela Temisióra a fostu sufraganu și Exarchu alu Mitropolitului adevveratu canonicu dela Alb'a Iuli'a.

Pre la an. 1552. Mitropol'i'a Temisiórei de furiele Turciloru și va fi stramutatu scaunulu in Ienopolea, ce imbinata fiindu cu Transsilvani'a cá și cele 8 privilegiate districte romanesci din Banatu, a fostu preste unu tempu cu totu tînutulu seu crutiata de Turci. Dela an. 1570 înainte vedemu episcopi mitropolitani la Ienopolea pâna la Longinu, și câteva diecenie dupa acést'a la 1690 aflámu pre Isaia Diacovic, carele reducenduse dieces'a in 1695 s'a facutu Episcopu in re'nviat'a, dar acuma Ierarchiei serbesci subordinat'a diecesa mitropolitana a Temisiórei. Se póte ca acestu Isaia și urmatoriulu seu Ioanichie Martinovic voru fi fostu și ei, — cumu ne spune mai susu comemoratu decretu—recunoscuti și intariti de mitropoliti din partea capului Ierarchiei serbesci. Eu celu ce scriu acestea—atare fapta aflai numai pentru Nicolaie Dimitrievic (1737) și pentru urmatoriulu seu Georgie Popovicu (1737—1748)—dupa o singelia. — De aci înainte morindu Patriarchulu Ars. Ioanovic nu au mai fostu nici patriarchu in Carlovitiu, nici metropolitu in Temisióra, pâna candu dreptu la 100 ani (1848) re'nviandu iéra patriarchatulu serbescu a re'nviatu cu elu, dar asta data numai promissiunea ajutoriului la reactivarea Mitropoliei, nu a celei sufragane dela Temisióra, ci a celei adevverate canonice dela Alb'a Iuli'a cá Mitropolia natiunala—romanésca basata pe dreptulu istoricu, dara dorere, promissiunea patriarchului data in scrisu a ramasu și pâna astadi numai promissiune ! (Va urmá.)

Adunarea generala a Asociatiunii transsilvane.

III.

Siedinti'a II. tînutá in 21 Iuliu. (2 Augustu.) 1864.

Siedinti'a se incepe la 10 óre. Dupa citirea și verificarea protocolului, d. Senatoru I. Balomiri propune, a se conscrie membrii presinti, cari se afla a fi cu numerulu 60; intre acestia adunarea vede cu placere și pre dd. Vicecomiti Dr. Hodosiu și Francu, pre d. Advocatu Dr. Brandusianu și d. Prot. Balintu.

Presidiulu aduce la ordinea dílei raportulu comitetului ad hoc pentru cercetarea socoteleloru. (Preside Can. Vestemeanu, referinte Prof. Dr. Glodariu.) Cestu din urma, ocupandu locul la més'a preparata, reportéza, ca socotelele Asociatiunii afara de 2 mici positiuni, dela cari lipsescu documentele, suntu in cea mai buna ordine, și propune a se aduce d-lui cassieru Brote multiamita publica din partea Asociatiunii. Apoi, abatendu-se dela ordinea dílei, face amintire de perderea cea dorerósa, ce o avu Asociatiunea prin reposarea poetului Andreiu Muresianu, a prof. Dr. Barnuti, a negociatoriului din Brasiovu Georgiu Ancanu, și doresce, cá simtiamentulu de dorere alu Asociatiunii sa se esprime la protocolu. P. Pope'a continua firulu, adaugendu numele ddloru Andreiu Vasiciu V. Comite Petcu și Turdosianu, și astfelu completata propunerea Dr. Glodariu se ia la protocolu.

Dr. Brandusianu constata mai antáiu, ca ante-

vorbitorii s'au abatutu dela ordinea dílei, apoi reintorcenduse la socotele, aru dori, cá cele dóue positiuni de cáti-va cruceri, cari nu erau documentate, sa se difculteze, și socotelele pâna atunci sa nu se declare rectificate. Dupa o desbateré mai indelungata asupr'a acestoru mici indoieli, in carea secretariulu rectifica posturile dubie, pres. Cipariu trage atentiunea aduárrei asupr'a micimeisí neinsemnatei lucrului, prof. Boiu la insarcinarea orala din partea dlui cassieru declara, ca acést'a e gat'a a-si dá séma in scrisu asupr'a ori carui punctu de indoie'la: se priimesce propunerea presiedintelui, cá in privinti'a acestoru positiuni sa se recuire d. cassieru a le documentá.

La ordine urméza raportulu comitetului ad hoc pentru preliminarea bugetului pe anulu venitoriu. (Preside Dr. Vasiciu, refert. prof. Boiu.) Cestu din urma espune mai antáiu principiile, din cari a purcesu comitetulu: 1) a se luá dreptu venitu numai ce e siguru, nu și ce e probabilu, dupa cum se facuse in anulu trecut, apoi 2) a nu se preliminará mai multu, decum permitu statutele, și anume § 26. Apoi citesce raportulu, din care se vede, ca venitul siguru alu Asociatiunii pe anulu venitoriu 1864/5 va fi 2955 fl., din cari Asociatiunea póte dispune de 2360 fl. Acést'a aru fi cu 483 fl. mai putínu decâtu in anulu trecut; lips'a acést'a in sa se acopere cu 463 fl. prisositori din anulu din urma, asiá, incátu summ'a pentru spese face 2823 fl., și comitetulu crede, ca din acést'a sa se acopere tóte rubricile de erogate, cá si in anulu premergatoriu, numai premiulu pentru stenografi sa remána afara. Astfelu aru prisosi apoi 193 fl., cari comitetulu propune a se lasá la dispositiunea comitetului permanentu p e n t r u c a s u r i n e p r e v e d i u t e.

In privinti'a stenografiloru se nasce desbateré: Dr. Brandusianu arata necesitatea cea mare de stenografi și imputa comitetului ad hoc, pentru ce a lasatu postulu acést'a neconsideratu.

Referint. escusa lucrulu cu aceea, ca invetiarea stenografiei acum, dupa esirea unuí manualu de stenografia in limb'a romána, de d. Dim. Racu (Vedi la varietáti!) nu va mai fi asiá grea. Gimnasistulu Filimonu Ilea din Blasiu tocmai substernuse o petitiune pentru unu stipendiu stenograficu; dd. Cipariu, Pappalvis. a spriginira rogarea, și Dr. Brandusianu propuse a se aplacadá stipendiulu cerutu; in fine se priimesce propunerea Prof. Boiu: cá petitiunea respectiva sa se predé comitetului cá celui ce-i compete impartirea stipendiiloru.

Propunerea P. Pope'a: a se face dóue stipendie a 25 f., nu se priimesce, ci in fine se conchide a se fundá dóue stipendii stanografice de câte 50 f., ear restulu de 93 f. a se petrece in rubric'a speseloru neprevedute.

Secretariulu II. Russu trage atentiunea cea seriósa a adunárei generale asupr'a actelor Asociatiunii, cari nu numai ca nu se vendu nici cu pretiuri scadiute, dar și dupa ce Esc. Sea Presied. Br. de Siagun'a dispuse a se tipári și in an. acést'a gratis (Sa traiésca!), și dupa ce adunarea generala din Blasiu a hotarítu cá sa se imparta gratis, totusi nu se petrecu, ci jacu cu sutele in archiv'a Asociatiunii.

Aici se incinse o discussiune viua: Dr. Brandusianu cu multi altii e de parere, ca si de aici înainte sa se imparta gratis, portandu respectivii numai spesele postale; prof. Cristea propuse, cá pretiulu pentru acte sa se tramita deodata cu taxele anuale; in fine dupa ce din deslucirile V. presiedintelui și V. secretariului se vediu, ca Asociatiunea n'are de unde tipári actele, se decise: cá acelea sa se venda cu pretiulu ce-lu va defige Comitétulu, insarcinandu-se colectorii cu vendiarea loru in modululu celu mai efectivu.

Prot. Bercianu purcediendu dela drumulu de feru, ce vine a se cladí, și aretandu lips'a cea mare, ce o avemu noi Románii de barbati tehnici, propune a se decretá crearea unoru stipendie pentru tehnici și montanisti románi. P. Pope'a reflecta, ca statutele impunu Asociatiunii datorinti'a de a se 'ngrijí pentru deosebitele ramuri de sciintie și arte, și de óre ce bugetulu pre an. 186⁴/₅ nu permite a se creá stipendie nóue, și iarasi cele vechi nu se potu luá dela cei ce le au acum, nu remáne alt'a, decâtu devenindu vre unulu din aceste stipendie in vacantia, acel'a prin concursu sa se ofereze unu tineru, ce va sa studieze tecnic'a. Si dupa ce in caus'a acést'a mai vorbescu de repetite ori Francu, Dr. Hodosiu și Dr. Brandusianu, apoi Balintu, Dr. Glodariu, Dr. Petcos. a., se decide, ca devenindu in vacantia vre unulu din stipendie a 300 fl., comitetulu sa escria concursu pentru unu studinte de tehnica.

Cu acestea lucrárele propri ale adunárei erau mai terminate. De óre ce in sa dela prim'a alegere a comitetului și

a funcționarilor Asociației trecuseră trei ani, și astfel conform §-lui II. din statute veniau a se face alegeri noue: Vicepresedintele multiamindu adunării generale pentru onoarea și încrederea, ce li s'a datu din partea Asociației, apoi urându fitoriului comitetu și mai mare succesu, decum potă aretă cestu actualu, se rōga a se priimi dimisiunea funcționarilor de acum, și spre scopulu consultării asupr'a nōnelor alegeri suspenda ședintia pe $\frac{1}{4}$ ōra.

Intre membrii de fatia in tōte părțile se audiă dorintia, că sa funcționeze și mai departe comitetulu de acum; de aceea Dr. Hodosiu vorbi din inim'a tuturor, candu propuse a se aduce funcționarilor de acum cea mai intima multiamita a adunării, și a se rogă, că sa binevoiesca a portă acēsta sarcina și pe urmatorii trei ani. Nici o singura voce nu se radică contr'a acestei propuneri, carea fu priimita cu acclamațiuni nenumerate.

Dimisiunea d-lui Baritiu nu se priimi; numai in locul d-lui Brote, care-si aretă absolut'a nepotintia, de a mai administră cass'a Asociației, se alese d. capitanu pens. Stezaru.

Mai departe propune Dr. Hodosiu, ca de ōre ce atātu presedintii, câtu și alti membri ai comitetului adeseori sunt impedeți a luă parte la ședintiele lunare: de aceea sa se alege 6 membri substituti din Sabiiu și apropiere; asemenea, că in lips'a presedintiloru presiulu comitetului sa-lu pōrte membrulu celu mai betrānu dupa vârsta, și in fine a se modifică și §-ii respectivi ai statutelor in intielesulu acest'a.

Asupr'a numerului, precum și asupr'a numirei acestor membri se nasce discussiune indelunga: Unii (Boiu și Dr. Brandusianu) sunt de parere, ca aceia trebuie sa fia totu 12, alții iarasi (Dr. Hodosiu, Francu Russu și alții) voru numai 6; in fine parerca cēsta din urma la votare castiga majoritatea voturilor. Cātu pentru numirea lor: onorari? substituti? supplenti?— se priimesce numirea cēsta din urma, și la propunerea Dr. Hodosiu se alegu dd. Dunc'a, Hanni'a, Popescu, Boiu, Cristea și Vaid'a sen.

Secretariulu H. Russu din caus'a multimei și greutăci ofiicloru sele, precum și a nesănătății si-cere dimisiunea, carea se reiēpta cu: Sa traiēasca! Repetindu rogarea sea, pres. deschide desbaterea asupr'a aflării unui espedientu, prin care sa i se dea ajutoriu. D. Secr. declara in fine, ca astfel condiționatu va mai duce anulu acest'a ofiiculu seu. Aici se nasce o desbatere mai indelungata, la care iau parte presedintele, Francu, Pope'a, Dr. Hodosiu, Dr. Brandusianu și alții. Dupa ce se cērca feliurite căli, prin cari s'aru potē dá ajutoriu secretariatului in cancelari'a Asociației, acest'a in fine declara cu parere de reu, ca juristii stipendiati nici pe departe nu i-au datu ajutoriulu acel'a, la care-i indatorase hotărira adunării generale din Blasiu, ba doi dintre densii nici ca au intratu vre-odata in cancelari'a Asociației. Adunarea generala cu multa neplacere ia spre sciintia aceste descoperiri, și in fine, la propunerea Dr. Brandusianu, decide: că din cele șapte stipendie a 100 fl., menite pentru iuristii din Sabiiu, unulu sa se traga și cu sut'a aceea de florini sa se remunereze unu scriitoriu stabiliu alu secretariatului.

Secretariulu H. aduce la cunoscintia adunării trist'a impregiurare, ca membrii Asociației scadu neincetatu, asiā încātu dela intemeierea ei cu preste 800 membri până acum numerulu acest'a s'au injumetățitu. O parte mare a acestei impregiurări la desbaterea ce urmēza se imputa d-lor colectanti, cari cu mica esceptiune au aretatu prēputnū interesu și zelu pentru înaintarea Asociației. De aceea se priimesce cu placere propunerea d. Francu, că collectorii sa se indatoreze a reportă pe fiacare anu comitetului despre starea membrilor din cercurile lor respective; ear cercurile, dupa ce se audu mai multe pareri, adunarea decide a se face dupa protopopiate.

P. Archimandritu Popasu ia cuventulu, spre a aretă, câtu de puțin s'au apropiatu până acum Asociației de scopulu seu celu adeveratu, și astfelu câtu de puțin folosu practicū au adusu până acum. Politic'a ne absorbē intru atāt'a, încātu nici sectiunile, ce s'au formatu pentru deosebiti rami de sciintia, inca n'au potutu dá vre'unu semnu mai remarcabilu de viētia. Un'a causa, pentruce aceste sectiuni n'au desfășuratu până acum activitate mai mare, va fi și aceea, ca membrii lor sunt departati cu locuintiele, și consultarea imprumutata astfelu devine fōrte cu anevoie. De aceea densulu propune, a se creā trei sectiuni, un'a in Blasiu pentru Filologia, alt'a in Brasiovu pentru Istoria, și a treia in Sabiiu pentru sciintiele naturei. Propunerea se priimesce cu viua multiamire.

Urmēza alegerea membrilor onorari, spre care scopu Dr. Vasiciu propune pre presedintele dietei transsilvane Gustavu Groisz, ear Russu pre rectorulu universității din Iasi, Dr. Titu Liviu Maioreșcu. Ambii se priimescu cu applausu.

La alegerea locului pentru adunarea venitōre domniau dōue pareri: unele voiau Belgradulu, altele Abrudulu. In fine se priimi cestu din urma.

Cu acestea e finita ordinea lucrărilor.

Vice-pres. se radica, spre a rostī cuventulu de incheiere și a esprime multiamit'a sea pentru intieptiunea și moderatțiunea, ce o manifestara membrii adunării; ear P. Vicariu Petru Popu din Hatiegu multiamisce V.-presedintetui și tuturor membriloru, cari parte din departări mari au imbucuratu pre Hatieganii cu venirea lor, și incheia cu multiamita cătra Mai. Sea, subt a cărui scutire infloresce Asociației.

Intre strigări sgomotōse: Sa traiēasca Mai. Sea! se incheia ostenicios'a ședintia, ce durase dela 10 până la 4 $\frac{1}{2}$ ōre dupa amedi. —

In otelulu opidanu comun'a arangiasē unu banchetu pentru șapte dieci persōne. Acest'a decurse cu cea mai animata jovialitate. D. Presedinte deschise pōrt'a toastelorū, inchinandu pentru Mai. Sea, P. Vicariu Petru Popu pentru pres. Asociației Eppulu Siagun'a, P. Protosinchelu Pope'a pentru Esc. Sea Mitropolitulu Siulutiu, P. Archimandritu Popasu pentru Hatieganii, Dr. Glodariu pentru V.-presedintele Asociației, Dr. Hodosiu pentru natiunea romāna, d. Silvasi judele supremu pentru prosperarea Asociației și infratirea popōrelorū transsilvane prin cultura s. a. s. a.

Sub sēra vr'o 7—8 carutie cu ōspeti, cu d. Vice-presed. in frunte, se dusera la satulu invecinatu Farcadinu, spre a face curtenire Baronului Nopce'a betrānului, care invitase pre ōspetii Assoc. la prāndiu, și nepotendu-se acēst'a, i priimi acumu cu indatinat'a-si finetie și ospitalitate.

Multi dintre membrii Asociației plecara inca Marti sēra, cei mai multi in sa numai Mercuri diminēt'a si-luara adio dela ospitalii Hatieganii, cu bucuria, ca si-au plinitu datorintia fatia cu Asociației, și cu intristare, ca cele dōue-trei dīle pe pamentulu celu mai classicu alu Transsilvaniei se strecurasera prērepede. —

Dela congressulu serbescu.

Despre cele petrecute in Carlevitiu din dīlele acestea aflāmu, afara de cele comunicate până acum, dupa „Tem. Ztg.“ următoarele: Deputatii romāni caletorira la Carlovitiu cu programulu gat'a. In Neoplant'a și Carlovitiu cercetara cu deameruntulu impregiurările și se consultara asupr'a modalitateri ducerii la deplinire a programului lorū, ceace o si facura intr'unu modu aprobatu atātu de comissarulu imperatescu, câtu si de Serbi. In 31 Iuliu Romānij, cu Episcopulu Ivacicovicu in frunte se presentara comisariulu r. in Petrovaradin, și anume că reprezentanti ai dorintiloru și intereselorū poporului romānu de relig. ort. or. In prim'a Augustu, dupa ce comissariulu r. intrase in Carlovitiu și priimise salutările indatinatē, iar i se presentara Romānij cu Eppulu din Aradu in frunte; Eppulu adresă in numele deputatilorū romāni câteva cuvinte, in cari apostrofă, ca deputatii romāni sunt siliti a luă positiune deo-aebita fatia cu congressulu natiunalu iliricu.

Acēst'a o espusera mai pe largu in declaratoriulu datu comissariulu, și in memorandumulu substernendu Mai. Sele. Deputatulu Babesiu prededū ambe actele comissariulu rogandu-lu, a-le luă la cunoscintia și a-le substerne la locul prēinaltu. Comissarulu priimi actele, a căruru esintia e, ca Romānij acestu congressu electivu trebuie sa-lu privēasca că curatu serbescu meritū pentru alegerea Archiepiscopului și Mitropolitului curatu serbescu, la care ei cu consciintia curata nici chiaru din iubire și respectu cătra sor'a natiune serbēasca nu potu luă parte.

La festivitătiele și banchetele, ce urmara, participara și Romānij, și preste totu se folosira de tōta ocasiunea, pentru de a castigă causei Mitropoliei lorū și inaintea clerului serbescu, și inaintea deputatilorū serbesci și la totu poporulu serbescu positiunea cuvenita. Pasirea lorū in publicu fu mai pe urma in 5 Augustu in adunarea congressului, nemijlocitu dupa ce comissariulu congressului anuntiasē deschiderea desbaterilorū și a actelorū de alegere. Deputatulu Babesiu dedū o de claratiune in limb'a germana, carea fu intrerupta mai de multe ori cu: Zsivio!

Vre-o desbatere ori declaratiune a deputatilorū serbesci asupr'a acestei manifestatiuni a Romānilorū nu concesse Comissariulu, și Romānij si esira indata cu densulu, incependu-se actulu alegeri. Serbilorū le batū la ochi, ca Romānij toti

se grupau impregiurulu unui centru, și tota activitatea lor precedea de aici. Centrulu acest'a, că totdeun'a, erá d. de **M o c i o n i**.

Mai departe spune totu „Tem. Ztg.“, ca deputatii români in 6 Augustu plecara cátra casa și ca p. n. sanctiunare a alegerei de Mitropolitu va urmá cátu mai curendu. Serbatórea instalatiunei se va face in 6/18 Augustu, díu'a natala a Mai. Sele, cu pompa neindatinata, carea o va marí unu batalionu de milita cu musica, ce va intrá atunci in Carlovitiu.

S a b i i u in 31 Iuliu. (Felurite.) In siedinti'a dietala de astadi se citira p. n. rescripte imperatesci, prin cari se aduce la cunoscinti'a dietei, ca Maiestatea Sea au intaritu articolulu de lege pentru tribunalulu supremu (schimbandu-se locul resiedintiei aceluia la Vienn'a, in locu de Transsilvani'a. și cu unele alte modificári), apoi pentru schimbarea § 75 din legea dietala (privitóre la diurnale deputatiloru), in fine pentru sanctiunarea și publicarea legiloru in Transsilvani'a, — Din **a l e g e r i l e** cele nóue între Magiario-Secuii esira mai pretotindenea totu deputatii de mai nainte. — De erl nópte plóua mai ne'nterruptu și e rece; ne tememu cá a dóu'a catastrofa de inundare. —

B e l g r a d u 10 Augustu. Adi se incepú a patr'a alegere de deputati in orasiulu nostru, alu cárei resultatu fu, ca se alesera cu pluralitatea voturiloru:

Baronele **S t e f a n u K e m é n y** și **C a n o n i c u l u F r a n c i s c u B a r t s**. Evrei luara parte la votare fórté putíni, Magiarii inca nu toti; ér Români asemenea putíni, acestia din urma, díceau mai multi, ca dece sa mai votiseze, fiindu in minoritate absoluta, și Magiarii ori pe care voru alege, totu nu se ducu, lángá care mai adausera, ca unu magiaru care impartí biletele, liaru fi dísu, cumca barbatii loru sciuti pentru cari au votisatu **A. T.** și **N. B.** jun. și déca ii voru alege, totu nu se voru duce la dieta! —

B u c o v i n ' a, de pe ap'a Siretului 18 Iuliu 1864. (Intardiatu.) Suntemu in ajunulu unei fapte momentoase pentru biseric'a ortodoxa-resariteana in Austri'a, avendu in curendu sa urmeze, dupa vointi'a imperatesca, alegerea Mitropolitului serbescu.

Unu feliu de inviatoriu la asta alegere i-a venitu dela ministeriulu de statu, și Eppului nostru, carele s'a și adresatu in dílele trecute la Comissarulu c. r. Philipoviciu cu scopu, de a capetá unele desluciri in privinti'a alegerei și a celoru ce au sa urmeze dupa dâns'a.

Pân'acum'a n'a strabatutu inca in publicu, ca pe ce motive rediamatu voiesce Escellenti'a Sea a luá parte la alegere, atât'a in sa se scie, ca necapetându inca nici unu respunsu dela domnulu Philipoviciu, nu face dispuetiuni de calatoria.

Intr'aceea in insusielate de fi ai bisericeii dreptu-credincióse, carii dorimú binele ei, simtímu detorinti'a a face observaciunea, ca, déca s'aru otari Escellenti'a Sea, de a calatori la Carlovitiu, pentru cá sa iaie parte la alegerea mitropolitului serbescu, ar face o fapta, ce cuprinde in sine nisee rezultate canonice cu totul opuse celoru ce tindeá a le ajunge atâtu insusi prin purtarea-i de pân'acumu fatia cu tendintiele serbiloru, cátu și clerulu bucovinenu prin renumitele sele „dorintie“ din anulu 1861.

Pe lángá aceea e de luatu bine aminte, ca las'ca Români din Banatu, Ungari'a și Ardélú nu se potu impacá cu procedur'a aceea, ca mai antáiu sa se aléga mitropolitulu și episcopii pentru locurile vacante și dupa aceea abiá se urmeze desbaterile asupr'a afaceriloru scolare-fundacionale si bisericesci, dar'apoi cu astfelu de procedur'a nu se tienu multiemiti nece chiaru Serbiu și cu atâtá mai putínu se poate invoi cu dâns'a Escellentia Sa, episcopulu nosrru, carele inca trebuie sa doreasca din toata inim'a, cá sa se lamureasca si sa se statoreasca odata drepturile si referintiele bisericeii ortodoxe in Austri'a fatia cu statulu si fatia eu alte natiuni si confesiuni.

De aceea credemu noi, ca Esc. Sea, déca se va duca la Carlovitiu, nu va poté sa tína cu Serbiu și cu Români incátu se atinge de schimbarea procedurii, cá sa se incuviintieze adeca de cátra Maiestatea Sea Imperatulu, ca mai antáiu sa se puna la cale referintiele bisericeii ortodoxe die atinsele puncturi de vedere și apoi sa vina la rendu alegerea pentru locurile vacante; cáci numai asiá va poté ajunge si dieces'a nóstra la credintia cu pretinderile sale istorice și cu tendintiele suprematice ale ierarchiei serbesci.

Facendu-se schimbarea procedurii in intielesulu acest'a, ce arn avé apoi Escellentia Sa de sustínutu și de concesu in desbaterile atinse, ast'a a intielesu acum atâtu din respunsurile,

ce i le-a datu preotimea la cele siepte intrebári de asta carna, și din respunsurile, ce i s'a datu de curendu la cele dóue intrebári, ce le-a fostu pusu unoru preoti distinsi nainte de santérea catedralei, cátu și din articolulu din gazeta bisericesca „Preotulu“ Nr. 22, 29 Februaru 1864, și suprascriisu, Incercári serióse spre rumperea legaturei canonice dintre Biserica ortodoxa a Bucovinei și cea a Moldovei; din carele reproducemu pasagiulu urmatoriu: Apelámu deci la patriotismulu și iubirea de ortodoxia a fratiloru Bucovineni, și in particulariu, a Présantítului Episcopu de Cernauti, Eugenie Hacmanu, ca sa se nevoiesca cu nevointia buna . . . spre a nu se compromite o legatura canonica, a cárei rumpere nu-i va atrage decátu defaimarea și disaprobarea a totu ce este ortodoxu, a totu ce este románu și simte romanesc.“

Mai multi.

Varietáti și noutáti de dí.

(**D a r u l i t e r a r i u**.) Esc. Sea Mitropolitulu greco-catolicu, Conte **Alessandru Sterc'a Siulutiú** a facutu „**Tesaurulu de monumente istorice pentru Romani'a**“ unu daru literariu prépretiosu: unu volumu de 162 manuscripte de documente istorice, privitóre mai cu séma la istoria politica și bisericesca a Romániloru transsilvani. In epistol'a Sea comitativa díce ven. Archipastoriulu cátra d. **Papiu Atát'a** voi-scu sa scii, ca acestea suntu scóse din locuri unde nu ori cine poté sa strabata, și care eu, impreuna cu fratii Mocionesci, cu dóue mii fl. le-amu rescumperatu dintr'o mána lipsita. Eata dar tí-le tramitu cu acésta buna ocaziune, credendu, ca in mai buna mána între fiii natiunei nóstre, nu le potu incredintia, etc.

(**S t e n o g r a f i a r o m á n a**.) Suntemu fericiti a poté anuntia publiculu románu esirea unui opusculu despre Stenografi'a romána dupa sistemulu lui **Gabelsberger**. Autorulu carticeii, d. **Dimitriu Racuciú**, juristu absolutu și de asta data stenografu románu la diet'a transsilvana, incátu scimu, este celu d'antáiu care cércá a latí acésta frumósa și trebuinciósa desteritate între Románi. Carticie'a se afla de vendiare la tipografi'a diecesana in Sabiiu a 1 fl. v. a.

(**B i b l i o g r a f i a**.) Societatea bisericesca literaria a teologiloru románi gr. cat. di Vienn'a a tradasu unu opu catecheticu sub numele „**I. D e h a r b e**“, care constá din 3 tómmuri a 28 cóle. Tomulu I. e gat'a și se poté procurá prin prenumeratiune cu 1 fl. 50 xr. v. a., tramitendu-se epistolele francate la: Societatea bisericesca literaria a Teologiloru románi in seminariulu gr. cat. centralu. **Schönlatern-Gasse** Nr. 10 in Vienn'a.

Spesele Russeii pentru delbelarea revolutiunei in provinciele sele apusene și 'n Poloni'a facu 68 milliöne ruble; bugetulu militariu pe anulu 1863. se urcá la summ'a de 154,048,636 ruble, și 'n anulu 1864. se va urcá la 152,435,399 ruble.

Premiul literariu. **D. Vasíu** dintr'o impregiurare sióda a destinatu 20 fl. pentru cea mai buna poesia satirica, ce va esi in Umoristulu in triluniulu Iuliu, Augustu, Septembre. La lupta dar toti iubitorii umorului!

Principatele române unite.

La propunerea ministrului presiedinte d. **Cogalnicénu**, Domnitorulu prin decretulu Seu din 19 Iuliu a. e. a decretatu, ca ministeriulu justitiei și alu culteloru și instructiunei publice voru formá pe venitoriu unu singuru ministeriu cu numirea de: Ministeriulu justitiei, alu culteloru și alu instructiunei publice. Asemenea s'au contrasu prin altu decretu domnescu din aceeași dí ministeriulu de agricultura și lucrári publice intr'un'a cu ministeriulu de interne. Cu acestea in legatura d. **Ministru alu culteloru și instructiunei publice d. Bolintinenú**, precumu și d. ministru alu justitiei **P. Orbescu** au demissionatu. Scopulu acestoru reductiuni este parte economisarea cu veniturile statului, parte o concentrare mai stricta a administratiunei.

Prin altu decretu de acelasi datu Domnitorulu acórdá amnestia generala pentru tóte delictelate politice, cu acea conditiune in sa, cá straini implicati in aceste delictelate deodata cu primirea amnestiei sa paraséca Romani'a.

Prin tóte foile din urma de ori ce colóre se vorbiá cu multu interesu despre alegerile membriloru la municipalitatea din **Bucuresci**, ce erau sa se faca Domineca in 27 Iuliu. Despre resultatulu loru inca nu scimu nimicu; la tóta intemplantia in sa acelea voru fi unu barometru insemnatu alu opiniunei publice din capitala.

Corespondintia.

La **Porcesci**. Odata pentru totdeun'a: corespondintie anonime nu priimimú. — Unu **Pr.** din **B. Cuventulu** cátra „**Umoristulu**“ prea lungu pentru fói'a nóstra, unde nici ca-i e loculu.